

Руденко Юлія Юріївна

Національна ідентичність як підґрунтя формування національних інтересів у контексті реінтеграції українського соціуму

УДК 323.13

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-1.13>

Руденко Юлія Юріївна
доктор політичних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
науково-організаційного центру
Національної академії Служби безпеки
України
вул. Михайла Максимовича, 22, Київ,
Україна
ORCID: 0000-0002-5292-5334

Розглядається поняття «національний інтерес», його витоки та класифікація. Зокрема, за характером; ступенем черговості; масштабом; ступенем важливості; строком дії; видами політики; сферами прояву тощо. Стверджується, що національний інтерес та національна ідентичність є тісно пов'язаними феноменами. Зокрема, нехтування національними інтересами веде до розмивання національної ідентичності і, навіть, до втрати державного суверенітету. А національна ідентичність, своєю чергою, яка є органічним поєднанням громадянської, державницької, етнічної ідентичності, має бути надійним підґрунтям формування національних інтересів. Зазначається, що національний інтерес у демократичних країнах – це узагальнений відповідно до існуючих процедур інтерес людей, що формує політичну націю. Остання «вирослає» з договірних концепцій утворення держави, де до політичної нації належать всі, хто приймав участь у її заснуванні. Громадянам, у такому випадку, належить право на управління державою. З такого проєвропейського розуміння нації, як наслідок, мають формуватися «комплексні», інтегруючи інтереси як держави, так і суспільства, – національні інтереси.

Стверджується, що структура національного інтересу змінюється залежно від завдань нації, ступеня її консолідованості.

Аргументується, що сьогодні однією з нагальних потреб та пріоритетним національним інтересом українського суспільства та держави є підведення міцного підґрунтя під процес реінтеграції всіх громадян, які вимушено чи свідомо (намагаючись врятувати себе та близьких) знаходяться за межами України. Це підґрунтя – неписана угода між громадянами і владою – образ повоєнного майбутнього країни, який буде включати всі категорії та групи громадян.

Зазначається, що відтермінування процесу реінтеграції громадян може призвести до непоправних наслідків... Останнє зазначають як науковці, так і практики, які, в своїй більшості, підкреслюють факт важливості не тільки «механічного» повернення територій, а й реінтеграції та реконсолідації українських громадян, налагодження з ними діалогу, захист їх прав та з'ясування потреб тощо.

Ключові слова: національний інтерес, національна ідентичність, реінтеграція, нація, громадянське суспільство.

Вступ. Чимало списів вітчизняних та зарубіжних науковців та аналітиків зламано навколо поняття «національні інтереси». Інколи воно здавалось майже невловним, інколи наповнювалось суб'єктивним змістом. Єдине, що було і є зрозумілим, як для науковців, так і для практиків, і, безумовно, важливо для нашого дослідження, – що нехтування національними інтересами призводить до розмивання національної ідентичності. Політична нація, у такому випадку, усвідомлює себе приналежною до чужої держави, і саме так сприймається світовою громадськістю. У випадку розмивання національної ідентичності до того рівня, коли в суспільстві створюються кілька самостійних центрів, що втратили відчуття національної єдності, спільну історичну пам'ять і вважають себе окремими спільнотами, – тоді формується і інше поняття суверенітету держави.

То що ж тоді представляють собою національні інтереси, чому вони такі важливі для формування національної ідентичності і, навпаки, як національна ідентичність впливає на органічну кристалізацію національних інтересів? Зазначені питання не є пустими, оскільки перед сучасною

Україною стоїть нагальна потреба щодо реконсолідації та реінтеграції, перш за все, громадян, які добровільно (намагаючись врятувати себе і близьких) покинули Україну або вимушено знаходяться за її межами. Від того, яка модель національної ідентичності буде закладена в основу цих процесів, буде залежати їх ефективність та результативність.

Отже, повертаючись до поняття «національні інтереси», маємо зазначити наступне. Лише при демократичному режимі, існують більш або менш надійні запобіжники того, що егоїстичні інтереси окремих осіб, соціальних груп, партій не будуть представлені як загальнонаціональні. Різні політичні сили пропонують громадянам свої уявлення про долю країни та визначають пріоритети в сфері національних інтересів, а отримавши владу, намагаються реалізовувати свої політичні програми. Проте, якщо з'ясується, що політика тієї чи іншої політичної сили суперечить об'єктивним інтересам нації, то ця сила повинна втратити легітимне право на владу. Є неприпустимим, щоб будь-яка політична сила в державі намагалась порушити територіальну цілісність країни або

змінити її ідентичність, зламати конституційний устрій, поступитись державним суверенітетом і т. ін.

Мета та завдання. Тож, перед нами стоїть завдання обґрунтувати взаємозв'язок та взаємобумовленість феноменів національної ідентичності та національних інтересів. Метою статті є доведення можливості реінтеграції українського соціуму на основі національної ідентичності, сформованої відповідно до загальнонаціональних інтересів (і навпаки) та таких, що відповідають сучасним викликам.

Стан наукової розробленості проблеми. В 1935 р. термін «національні інтереси» був уперше включений в Оксфордську енциклопедію соціальних наук. З цього часу дослідження даної проблематики незмінно зберігає свою актуальність, оскільки є однією з підвалин концептуальної розробки проблеми демократії», – слушно зазначає українська дослідниця Н. Москальова [12, с. 32].

Питання національних інтересів розроблялося такими зарубіжними авторами як Р. Арон, В. Вільсон, Дж. Кеннан, Г.Моргентау, Р.Нібур, Дж.Розенау, Н. Спайкмен та інші.

Розгляду національних інтересів присвячено праці українських науковців Р. Ковалюка, А. Колодій, І.Кукси, В.Ліпкана, М. Мальського, Ф. Медвідя, Н. Москальової, Г. Ситніка М.Шульги, М.Юрія та ін.

Результати. «У англomовній літературі, це поняття вживається у значенні «державний інтерес». Під національними інтересами розуміють переважно інтереси держави, оскільки західні країни у соціально-політичному аспекті є мононаціональними державами. Нація являє собою єдність громадянського суспільства і держави, тому національний інтерес стає узагальнюючим інтересом, який знімає суперечність між інтересами держави і громадянського суспільства. Національний інтерес у демократичних країнах – це передусім узагальнений відповідно до існуючих процедур інтерес людей, що формують політичну націю. Формування національного інтересу передбачає узгодження інтересів усіх громадян країни, хоча іноді це зводиться до врахування думки найбільш численних соціальних груп», – відмічає Н. Москальова [12, с. 29]. Однак, на нашу думку, подібне розуміння національного інтересу також цілком задовольняє і український соціум, включаючи як елітарні прошарки, так і «пересічне» громадянство. Оскільки, на нашу думку, українська нація є комплексним поняттям, яка ґрунтується на політичному проекті, включає етносоціальні ознаки. Тож національна ідентичність теж поняття інтегративне, яке включає, перш за все, громадянську ідентичність, а також державницьку ідентичність, державну ідентичність, етнічну ідентичність тощо. Не будемо зупинятися на

характеристиці кожної з перерахованих типів ідентичності, відмітимо лише те, чому громадянська ідентичність є ключовою, якщо ми хочемо формувати власну національну ідентичність та національні інтереси у межах європейських демократичних цивілізаційних цінностей.

Тож, в чому секрет європейської громадянської ідентичності, засади якої ми намагаємося осмислити і реалізовувати в Україні? Саме в тому, що національна ідентичність тут ґрунтується на громадянській ідентичності не просто у розумінні належності до держави, а у розумінні набуття активного членства в громадянському суспільстві і дієвої співучасті в управлінні державою.

Дж. Кін наголошує на значущості відчуття національної ідентичності в процесі становлення громадянського суспільства й утвердження демократичних цінностей. «Заклик до самоуправління нації», – зауважує дослідник, – «звучить демократично, адже він звернений до всіх, хто належить до нації, закликаної до дій...

Національна ідентичність окреслена у такий спосіб є специфічно європейським винаходом. Це дар європейців (власне, греків) усьому світові. Його важливість для переосмислення теорії громадянського суспільства в тому, що така ідентичність дає громадянам почуття потрібності, впевненості в собі, власної гідності – заохочуючи їх «почувати у себе вдома», допомагаючи легко прочитувати знаки інституційного та буденного життя» [4, с. 87, 88].

Мова йде про те, що сучасна європейська громадянська ідентичність ґрунтується на самоуправлінні народу (тобто всіх громадян, які складають сучасні нації) та його залученості до процесу прийняття політичних рішень. Така ідентичність народилася з теорій суспільного договору, які ґрунтуються на тому, що всі громадяни, які заключають між собою угоду на створення держави, приймають участь в її управлінні нею.

Очевидно, що саме за такого інтегруючого розуміння нації та національної ідентичності можуть формуватися «комплексні», інтегруючі інтереси як держави, так і громадянського суспільства, національні інтереси.

Тому, сьогодні, нагальною потребою та можливим нині шляхом поєднання інтересів усіх груп населення України є переосмислення консенсусного суспільного договору, що зміг би вирішити основні протиріччя сучасного націо- та державотворення і, таким чином, закласти міцне підґрунтя для реінтеграції всіх громадян, які вимушено чи свідомо сьогодні знаходяться за її межами. Адже, членами цього переосмисленого договору, фактично, мають право стати всі громадяни, що приймали участь у створенні України, за їх бажання.

Коли мова йде про договір, це не обов'язково – про формалізовану юридичну форму. Мова йде,

передусім, про певну неписану угоду, в якій можуть прийняти участь представники громадянського суспільства, аналітики, експерти тощо. Це, фактично, образ післявоєнної України...

З огляду на вище зазначене, гострою потребою є осмислення та становлення національної ідентичності, що враховували потреби громадян всіх етнічних, культурних, релігійних, мовних тощо груп населення та регіонів України. Оскільки це поліпшить комунікацію між різними регіонами та групами, а суспільство вважається більш-менш консолідованим, якщо окремі його елементами (соціальні групи, етноси, окремі особи) орієнтовані більше на зв'язки між собою, ніж на зв'язки з зовнішніми – щодо всього суспільства – структурами. Тому ідея, що сприяє посиленню внутрішніх суспільних зв'язків, є важливим державотворчим, державоукріплюючим чинником, і може бути підґрунтям національних інтересів.

Тож, повернемося у цьому контексті до поняття національних інтересів, акцентуючи увагу на підходах до його змісту. Українські дослідники М. Мальський та М. Мацяк зазначають, що всі ідеї та концепції, пов'язані з дослідженням інтересу, можна поділити на два головні напрями, які за розумінням його природи, називають психологічним (суб'єктивістським) та об'єктивістським [9].

Психологічний підхід поєднує погляди науковців, що визначають інтерес як суб'єктивне явище, пов'язане зі свідомістю людей. Тобто йдеться про сприйняття особами, що приймають політичні рішення, інформації щодо

реальності. Інтерес, з огляду на це, є радше їхньою позицією, розумінням, що спрямоване до зовнішніх об'єктів.

Інформація не завжди повністю відповідає реальності, а з іншого боку, ці особи, переважно, зважають лише на ту її частину, яка відповідає їхнім стереотипам, ідеологічним, релігійним чи етичним переконанням [9, с. 135].

Суб'єктами національних інтересів є також будь-які суспільні групи, що беруть участь у формуванні зовнішньої політики держави та свідомо впливають на діяльність своїх урядів. Політичні партії, ТНК, громадські рухи та організації сприймають потреби держави з власного погляду та намагаються чинити тиск на владні інституції, щоб спрямувати їхню діяльність у тому напрямі, який вони вважають найкращим. Ідеї, якими керуються ці групи, за певних обставин, стають національним міфом, оволодівають умами людей, і довести їхню помилковість надзвичайно важко.

Для прихильників психологічного напряму загальноприйнятим є твердження, що інтересом будь-якого учасника міжнародних відносин є не реальні потреби, якими він керується, а лише його уявлення про них.

Об'єктивістський підхід виводить інтерес із реальної потреби і надає цим двом поняттям об'єктивного характеру. Він визначається як похідна від потреби, яку розуміють як брак (недостатність) чогось, що доконечне для існування та розвитку того чи іншого учасника міжнародних відносин. Інтерес як об'єктивна категорія може бути усвідомленим або залишатися поза межами свідомості людей. Його трактують як явище, незалежне від рефлексії осіб, що приймають політичні (як і будь-які інші) рішення [9, с. 136].

Р. Арон вважав поняття національного інтересу занадто багатозначним і тому недостатньо корисним для аналізу цілей і засобів міжнародних відносин. Разом з тим, його тези про «вічні цілі» держави фактично збігаються із традиційним розумінням національного інтересу, властивим школі політичного реалізму. З погляду Р. Арона, вічні цілі можуть проявлятися як абстрактним, так і конкретним чином. У першому випадку, вони постають як прагнення до безпеки, сили й слави, а в другому виражаються в прагненні розширення простору (території, займаної тією або

іншою політичною одиницею), збільшення населення держави й поширення ідеології й цінностей певного політичного актора [2]. Тут варто оговоритися, що ми вже зазначали про небезпеку формування національної ідентичності на інтересах одного політичного актора у розуміння одноосібного лідера чи групи осіб, що можуть узурпувати таке право у громадян. Адже Г. Моргентау вважав національну ідентичність невід'ємним елементом національного інтересу [17].

Тож, «національні інтереси можемо трактувати як цінності й потреби конкретних держави та суспільства, реалізація яких приводить до ефективного розвитку та повноцінного існування як окремих індивідів, так і суспільства й держави в цілому» [8, с. 23].

В. Ліпкан стверджує, що становлячи першооснову національної безпеки, національні інтереси можуть розглядатися як усвідомлені особою і суспільством, гарантовані державою цільові настанови щодо необхідності

існування та розвитку людини, нації і держави як єдиного організму [7].

С. Андрущенко зазначає, що «національний інтерес – це зазвичай інтегральне вираження інтересів усіх членів суспільства, яке реалізується через політичну систему та поєднує інтереси кожної людини, інтереси соціальних, національних, політичних груп з інтересами держави» [1, с. 85].

Таким чином, підсумовуючи стислий огляд поняття «національні інтереси» у роботах українських науковців, зазначимо ще одне визначення національних інтересів: «національні інтереси є інтегральною інтерпретацією сукупності збалансованих інтересів (потреб) людини (громадянина),

суспільства, держави в різних сферах їхньої життєдіяльності, реалізація яких гарантує, наприклад, збереження національних цінностей, державний суверенітет, територіальну цілісність, прогресивний суспільно-політичний і соціально-економічний розвиток» [14, с. 68].

А згідно з чинним законодавством України, під її національними інтересами розуміють «життєво важливі інтереси людини, суспільства й держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян» [3].

Важливо, що майже в усіх визначеннях, національні інтереси є інтегральними інтересами громадянського суспільства та держави, що забезпечує їх розвиток. А не окремих політичних гравців, і навіть, окремо, держави. Очевидно, що таке розуміння національних інтересів ґрунтується на консолідуючій моделі національній ідентичності [13].

В працях українських та зарубіжних авторів можна також знайти числені класифікації національних інтересів. Це питання не становить предмет наукового пошуку, але задля «повноти картини», наведемо одну з них, яка є, доволі, інтегральною.

Отже, фахівці класифікують національні інтереси за різними критеріями, зокрема, за:

- характером (наприклад, коаліційні, національні);
- взаємністю (однобічні, взаємні);
- ступенем черговості (першочергові, невідкладні інші);
- масштабом (глобальні, регіональні, локальні);
- ступенем важливості (фундаментальні, стратегічні, життєво важливі, інтереси виживання, актуальні, істотні, другорядні тощо);
- строком дії (постійні, довгострокові, середньострокові, поточні);
- видами політики (зовнішні, внутрішні);
- сферами прояву (політичні, економічні, соціальні тощо) [14, с. 70].

Втім, попри те, що у визначеннях щодо національних інтересів переважають такі суб'єкти як особа, громадянське суспільство, держава. Об'єднавчим поняттям, як ми пояснювали вище, може стати поняття «нація». Ф. Медвідь та Р. Буга стверджують, що «категорія «національні інтереси», її тлумачення тісно пов'язані, на їх погляд, з розумінням процесів етногенезу і націогенезу, базової категорії «нація», яка, віддзеркалюючи багатство етнопсихологічних, культурно-історичних і соціально-побутових форм людства, уособлює його горизонтальну диференціацію [11, с. 112]. Саме нація, на відміну від соціальної страти, класу, демографічної, конфесійної чи інших груп є наймасштабнішою найбільш стійкою, внутрішньою структурованою

групою інтересів, що здатна створювати окреме суспільство [5, с. 36–40].

«Нація як спільнота етнополітична характеризується високим рівнем консолідації, самоусвідомлення і прагнення до творення власної національної держави. В силу цього для нації як етнополітичної спільноти інтереси зосередженні передусім у сферах політики і культури. Тому для нації як політичного суб'єкта найголовнішим є збереження її ідентичності і культурно-мовної самобутності у властивій саме цій нації формі, тобто у формі реалізації національної ідеї. Звідси, пріоритетні національні інтереси у політичній сфері спрямовані на подальшу консолідацію нації, на створення чи збереження власної національної держави та налагодження взаємовідносин з іншими націями держави» [11, с. 113].

А серцевиною національних інтересів є збереження і зміцнення національного суверенітету, що означає «повновладдя нації, оволодіння нею всіма можливостями розпорядитися власною долею», – зазначає українська вчена А. Колодій [6].

Оскільки «структура національного інтересу змінюється залежно від завдань нації, ступеня (етапів) її консолідованості» [Медвідь Ф.М. Історія та теорія становлення системи національних інтересів: правові колізії. Наукові записки ІПШЕНД імені І.Ф. Кураса. Вип. 42. С. 210–221, с. 213], то сьогодні на порядку денному стоїть одне із найважливіших завдань – реінтеграція та реконсолідація українського соціуму. На чому наголошують українські вчені та практики.

«На даний момент в Україні є потужний запит на запровадження послідовної, комплексної політики реінтеграції як невід'ємної складової державної етнонаціональної політики. Реінтеграція повинна стати консолідаційною ідеєю, що об'єднає поліетнічну українську націю, незалежно від етнічного походження та місця проживання», – наголошує українська дослідниця В. Явір [15, с. 65].

Про такий запит дослідниця писала ще у 2017 році, а сьогодні він не тільки не втратив своєї актуальності, але й став більш «рельєфнішим».

Про необхідність реінтеграції українського соціуму в сучасних умовах пишуть філософи ті соціологи, демографи та психологи та, безумовно політологи. Серед українських вчених, що опікуються цією проблемою сьогодні: В. Горбатенко, Е. Лібанова, І. Кресіна, В. Перевезій, В. Явір та інші.

Важливо, що дослідники акцентують увагу на тому, що «відтермінування процесу реінтеграції може призвести до непоправних етнополітичних наслідків... На цьому наголошують як науковці, так і чиновники» [16, с. 348].

Останні, в своїй більшості, підкреслюють факт важливості не тільки «механічного» повернення територій, а й реінтеграції та реконсолідації укра-

їнських громадян, налагодження з ними діалогу, захист їх прав та з'ясування потреб тощо.

Очевидно, що зазначене може відбутися на основі переосмислення проекту «національної ідентичності» та механізмів консолідації суспільства до нових умов функціонування української державності. Зазначене може стати предметом наших подальших розвідок.

Висновки. Проблема формування національних інтересів завжди була у центрі уваги дослідників. Але, пріоритетність тих чи інших національних інтересів змінюється в залежності від того, на якому етапі розвитку та функціонування знаходиться українська нація і які завдання стоять перед нею. Сьогодні одним з важливих завдань, які стоять перед українською нацією, є її реінтеграція та реконсолідація у єдиний національний простір. Від того, які механізми будуть задіяні у цьому процесі, та на основі якої моделі національної ідентичності буде відбуватися зазначений процес, багато в чому залежить успішність результату. Тож, надаємо, у цьому контексті перевагу механізмам демократичної консолідації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрущенко С.В. Україна в сучасному геополітичному середовищі: монографія. К.: Логос, 2005. 286 с.
2. Арон Р. Мир і війна між націями. К.: МП Юніверс, 2000. 688 с.
3. Закон України «Про національну безпеку країни». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2018. № 31. ст. 241.
4. Кін Дж. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення/ Пер. з англ. О. Гриценка. К.: К. І. С.; Аналітично-дослідницький центр «АНОД», 2000. 192 с.
5. Колодій А. Ф. Національний вимір суспільного буття. Львів: Астролябія, 2008. 368 с.
6. Колодій А. Нація як суб'єкт політики. Львів: Кальварія, 1997. 55 с.
7. Ліпкан В.А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України: монографія. К.: Текст, 2006. 600 с.
8. Літвін Л.А. Теоретичні засади дослідження національних інтересів. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса*. Сер.: Політичні науки. 2017. № 2. С. 20–23.
9. Мальський М. Теорія міжнародних відносин: підручник. / М. Мальський, М. Мацях: Знання. 2007, 461 с.
10. Медвідь Ф.М. Історія та теорія становлення системи національних інтересів: правові колізії. *Наукові записки ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України*. 2008. Вип. 42. С. 210–221.
11. Медвідь Ф.М., Буга Р.І. Національні інтереси України та їх пріоритети в умовах глобалізованого світу: небезпеки та загрози. *Наукові праці МАУП*. 2010. Вип. 3 (26). С. 113–117.
12. Москальова Н. Концепції національного інтересу в науковій літературі. *Вісник Донецького наці-*

онального університету. Сер. «Політичні науки». 2016. № 1. С. 29–32.

13. Руденко Ю.Ю. Консолідаційна модель національної ідентичності: монографія. К.: «Видавництво Людимила». 2020. 364 с.
14. Ситник Г.П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник/ За ред. Г.П. Ситника. К. МАУП. 2021. 372 с.
15. Явір В.А. Реінтеграція: до проблеми визначення, суті та позиціонування у політиці України. *S.P.A.C.E (Society, Politics, Administration in Central Europe)*. 2017. Вип. 6. С. 64–67.
16. Явір В.А. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція у сучасному світі: політико-правовий концепт: монографія. К.: Логос. 2018. 468 с.
17. Morgentau H. Politics among Nations. The struggle for power and peace. N.Y.: mCgRAW-Hill, 1993. 419 s.

REFERENCES:

1. Andrushchenko S.V. (2005) *Ukraine v suchasnomu heopolitychnomu seredovyshti (Ukraine in the modern geopolitical environment): monohrafiia*. K.: Lohos. 286 s. [in Ukrainian]
2. Aron R. (2000) *Myr i viina mizh natsiiamy (Peace and war between nations)*. K.: MP Yunivers. 688 s. [in Ukrainian]
3. Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu bezpeku krainy» («On the National Security of the Country») (2018). *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*. № 31. st. 241. [in Ukrainian]
4. Kin Dzh. (2000) *Hromadianske suspilstvo: stari obrazy, nove bachennia (Civil society: old images, new vision)/ Per. z anhl. O. Hrytsenka. K: K. I. S.; Analitichno-doslidnytskyi tsentr «ANOD»*. 192 s. [in Ukrainian]
5. Kolodii A. F. (2008) *Natsionalnyi vymir suspilnoho buttia (National dimension of social life)*. Lviv: Astroliabiiia. 368 s. [in Ukrainian]
6. Kolodii A. (1997) *Natsiia yak subiekt polityky (The nation as a subject of politics)*. Lviv : Kalvariia. 55 s. [in Ukrainian]
7. Lipkan V.A. (2006) *Teoretychni osnovy ta elementy natsionalnoi bezpeky Ukrainy (Theoretical foundations and elements of national security of Ukraine): monohrafiia*. K.: Tekst. 600 s. [in Ukrainian]
8. Litvin L.A. (2017) *Teoretychni zasady doslidzhenia natsionalnykh interesivm (Theoretical foundations of national interest research)*. *Visnyk Donetskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stusa*. Ser.: Politychni nauky. № 2. S. 20–23. [in Ukrainian]
9. Malskyi M. (2007) *Teoriia mizhnarodnykh vidnosyn (Theory of international relations: a textbook): pidruchnyk / M. Malskyi, M. Matsiakh. K: Znannia. 461s. [in Ukrainian]*
10. Medvid F.M. (2008) *Istoriia ta teoriia stanovlennia systemy natsionalnykh interesiv: pravovi kolizii (History and Theory of the Formation of the System of National Interests: Legal Collisions)*. *Naukovi zapysky IPiEND imeni I.F. Kurasa NAN Ukrainy*. Vyp. 42. S.210-221 [in Ukrainian]
11. Medvid F.M., Buha R.I. (2010) *Natsionalni interesy Ukrainy ta yikh priorytety v umovakh hlobalizovanoho svitu: nebezpeky ta zahrozy (National interests of Ukraine and their priorities in the globalized*

world: dangers and threats). *Naukovi pratsi MAUP*. Vyp. 3 (26). S. 113–117 [in Ukrainian]

12. Moskalova N. (2016) Kontseptsii natsionalnoho interesu v naukovi literature (Concepts of national interest in scientific literature). *Visnyk Donetskoho natsionalnoho universytetu*. Ser. «Politychni nauky». № 1. S. 29–32 [in Ukrainian]

13. Rudenko Yu.Iu. (2020) Konsolidatsiina model natsionalnoi identychnosti: vid teorii suverenitetu do teorii politychnoi modernizatsii (Consolidation model of national identity: from the theory of sovereignty to the theory of political modernization): monohrafiia. K.: «Vydavnytstvo Liudymyła. 364 s. [in Ukrainian]

14. Sytnyk H.P., Orel M. H. (2021) Natsionalna bezpeka v konteksti yevropeiskoi intehtatsii Ukrainy (National security in the context of the European integra-

tion of Ukraine): pidruchnyk / Za red H.P. Sytnyka. K.: MAUP. 372 s. [in Ukrainian]

15. Iavir V.A. (2017) Reintehtatsiia: do problemy vyznachennia, suti ta pozytsionuvannia u politytsi Ukrainy (Reintegration: to the problem of definition, essence and positioning in the politics of Ukraine). *S.P.A.C.E (Society, Politics, Administration in Central Europe)*. Vyp. 6. S. 64–67 [in Ukrainian]

16. Iavir V.A. (2018) Etnopolitychna intehtatsiia ta dezintehtatsiia u suchasnomu sviti: polityko-pravovy kontsept (Ethnopolitical integration and disintegration in the modern world: a political and legal concept): monohrafiia. K.: Lohos. 468 s.

17. Morgentau H. (1993) Politics among Nations. The struggle for power and peace. N.Y.: mCgRAW-Hill. 419 s. [in English]

National identity as a foundation for the formation of national interests in the context of reintegration of Ukrainian society

Rudenko Yuliia Yuriivna

Doctor of Political Sciences, Associate Professor,
Leading Researcher of the Scientific and Organizational Center
National Academy of the Security Service of Ukraine
Mykhailo Maksymovicha str., 22, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5292-5334

The concept of «national interest», its origins and classification are considered. In particular, by character; by the degree of priority; scale; degree of importance; validity period; types of politics; spheres of manifestation, etc. It is claimed that national interest and national identity are closely related phenomena. In particular, the neglect of national interests leads to the erosion of national identity and even to the loss of state sovereignty. And national identity, in turn, which is an organic combination of civic, state, and ethnic identity, should be a reliable basis for the formation of national interests.

It is noted, that the national interest in democratic countries is the generalized interest of the people forming a political nation in accordance with existing procedures. The latter «grows» from the contractual concepts of the formation of the state, where all those who took part in its foundation belong to the political nation. Citizens, in such a case, have the right to govern the state. From such a pro-European understanding, nations should be formed «complex», integrating the interests of both the state and society – national interests. It is claimed that the structure of national interest changes depending on the tasks of the nation and the degree of its consolidation.

It is argued that today one of the urgent needs and the priority national interest of Ukrainian society and the state is to lay a solid foundation for the process of reintegration of all citizens who are forcibly or deliberately (trying to save themselves and their loved ones) outside of Ukraine. This is the basis – an unwritten agreement between citizens and the authorities – an image of the post-war future of the country, which will include all categories and groups of citizens. It is noted that postponing the process of reintegration of citizens may lead to irreparable consequences... The latter is noted by both scientists and practitioners, who, in their majority, emphasize the fact of the importance of not only the «mechanical» return of territories, but also the reintegration and reconsolidation of Ukrainian citizens, establishing a dialogue with them, protecting their rights and clarifying their needs, etc.

Key words: national interest, national identity, reintegration, nation, civil society.